

דמעות תנין

אמת ואמונה - חלק א

ילידים בני ארבע וחמש שנים קרא פרעה ועשו כן, שתחת עור התנינים התעטפו ילדים הלומדים בבית הספר שלהם, שם לימדו אותם לאחוז את העיניים, להיכנס תחת עור התנין, לחטוף המטה ולרוץ כתנין חי עד שיתעה את עין הרואה. הסוף ידוע, מטה אהרן אכל את התנין, ואת כל השוכנים בו...

מסופר על הרב יהונתן אייבשיץ זצ"ל כי עוד בהיותו בן שש בקשו המלך שיבוא אליו, וביקש שיבא בעצמו בלא ליווי. כשהגיע הילד לארמון, קיבלו המלך במעמד כל שריו ויועציו ושאלו: "איך הגעת אל ארמוני?" אמר לו: "שאלתי את העוברים ושבים וכיוונו אותי אל הארמון". הוסיף המלך לשאול: "ואם היו שניים אומרים לך ללכת בדרך זו, ואחד אומר בדרך אחרת, מה היית עושה?" אמר לו: "היית מסתמך על הרוב". מיד אמר לו המלך: "נכון והגינתי הדבר, וכן כתוב בתורתכם אחרי רבים להטות, ואם כן עליך לקבל את דת הנצרות שהם הרוב".

ענה לו ר' יונתן בחכמתו: "סליחה מלכותו, אך הדבר אינו נכון. עכשיו אדוני המלך, כשאני יודע כבר היכן נמצא הארמון, האם אשמע לרוב אם יאמרו לי כי הארמון נמצא בדרך אחרת? ואם יבואו אלפי אנשים ויאמרו שאינך המלך, והכל אינו אלא חזיון האם נאמין להם? הרי אני נמצא כאן בארמון, אדוני המלך עומד מולי וכתר על ראשו ושריו ויועציו לפניו, ודאי שלא נאמין לאף אחד שיאמר את ההפך ממה שרואות עינינו. כל מה שנאמר בתורה "אחרי רבים להטות" היינו כשיש לנו ספק בדבר, אז יש לנטות אחר הרוב, אך כאשר מדובר באמונתינו הצרופה על התורה הקדושה אשר ניתנה בסיני לעיני שישים ריבוא וכל נשמות ישראל שהיו באותו מעמד, אין לנו שום ספק כי ראינו ושמענו את כל דברות ה'".

במשך עשרות דורות מנסים להתנכל לנו אומות העולם, הם מנסים להכשיל ולהפיל אותנו גשמית ורוחנית כדי שנסטה מדרך האמת, כדי שחס ושלום נתפתה ללכת בדרכם. מלך ספרד ניסה להחטיא את הרב יצחק אברבנאל רק כדי להחטיא, רק כדי להראות שידו על העליונה, בדיוק כמו שפרעה ניסה להוכיח שהוא כל יכול ולחכות את המופתים שנעשו על ידי משה ואהרן. למרות שפרעה ידע שהוא משקר, למרות שהוא ידע שכל מה שבכח חכמיו לבצע זוהי אחיזת עיניים ואין בזה לא אות ולא מופת, בכל זאת דבק במטרתו והקריב לכך ילדים רכים, רק כדי לפגוע בכח האמת של משה ואהרן. כל פעם באים עלינו עם תירוצים חדשים, עם הוכחות שאין בהן כלום, עם שקרים שגם האומרים אותם יודעים שאין בהם אמת, עם חקירות הלכתיות על הליכה אחר הרוב, ולבשים הם כל פעם עור אחר, פעם של זאב, פעם של כבש, ופעם של תנין. משימתנו היא לדבוק באמת, לדבוק בקב"ה, ולעמיד לבוא נראה איך כל הקליפות מוסרות והאמת יוצאת לאור, ולמרות שהביטוי דמעות תנין מורה על דמעות שקריות, הבכי של ההולכים בדרך השקר יהיו אמיתיות כמו של אותם חרטומים שהיו בתוך עור התנין – והזרועים בדמעה ברינה יקצורו!"

מפורסם הסיפור על הרב יצחק אברבנאל זצוק"ל שהיה שר האוצר של מלך ספרד, ובאחד מן הימים קרא לו המלך שיסעד איתו ביחד, ענה לו הרב כי הוא יהודי ואינו יכול לאכול תבשילי עכו"ם. המלך, שרצה לסעוד עם הרב אמר לו שיביא הוא בשר כשר ויביא איתו טבח יהודי שיבשל לו את האוכל לצד משרתי המלך על מנת שיאכלו מאכל דומה. ענה לו האברבנאל כי מפחד הוא שמא יצא הטבח היהודי לרגע ויחליפו משרתי המלך בין הצלחות. לבסוף הגיעו לפשרה שיכין הטבח היהודי את כל האוכל בבית הרב, ובשעת הסעודה יגיש אותו בעצמו לרב.

אך בקשת המלך לא הייתה תמימה ורצה הוא לנסות להחטיא את הרב במאכלות אסורים, על כן אמר למשרתיו שיסכמו עם אותו טבח שיהיו הצלחות זהות והאוכל במראה זהה כדי שלא ניתן יהיה להבדיל ביניהם. המלך ישב עם הרב בשולחן עגול וחיכה להזדמנות על מנת לסובב את השולחן ולהחליף בין הצלחות, כשראה שהרב לא מסיט את עיניו מן הצלחת, הוא הסיח את דעת הרב כשהראה לו משהו בחלון ואז סובב במהירות את השולחן.

כאשר הסתובב הרב חזרה לכיוון השולחן אמר לו המלך: "טוב כעת ניתן לחזור לאכול", אך האברבנאל סירב ואמר שעכשיו על הבשר יש דין של נתעלם מן העין ואסור. או אז אמר לו המלך: "אשריך ואשרי תורתך, אני באתי לנסות אותך ואתה נשארת טהור כבראשונה!"

בפרשתנו מתחיל בפועל סיפור גאולת מצרים, משה ואהרן מגיעים בפעם השניה לארמון פרעה והפעם על מנת לעשות את המופתים שציווה אותם הקב"ה ולשכנע את פרעה לשחרר את עם ישראל ממצרים. אחד מהמופתים

היה שאהרן יזרוק את מטהו לרצפה לעיניהם של פרעה ועבדיו והמטה יהפך לתנין. ככה ניצבים משה ואהרן לפני פרעה, המטה מושלח ובאחת הופך לתנין גדול. פרעה, שחושב את עצמו לאלוה רוצה להראות שגם בכוחו לעשות מופתים כעין אלו, הוא קורא לחכמיו שיהפכו גם הם מטות לתנינים. אך בעוד שבאהרן כתוב "השליך לפני פרעה ולפני עבדיו" כי הוא עשה את המופת גלוי לעיני כל, אצל חרטומים לא כתוב שעשו לעיניהם, כיוון שאצלם "מופת" היה רק אחיזת עיניים אחת גדולה ועשו אותה בהחבא.

ומסביר המלבי"ם מה עשו חרטומים על מנת להראות כאילו גם בכחם לעשות מופת כעין זה: חכמי פרעה הביאו עורות של תנינים מתים, ומתחת לעורות עמדו חרטומים וזזו בצורה שנדמה היה שהם תנינים חיים, ובעת שהשליכו את המטות באו חרטומים המכוסים בעור תנין, חטפו את המטה אל מתחת לעור התנין במהירות כזאת עד שהיה נראה כי המטה עצמו הפך לתנין. ומי הם אותם חרטומים? ממשיך המלבי"ם להסביר על פי מה שמובא במדרש על הכתוב "ויעשו גם הם חרטומי מצרים" שאפילו



אהבת את העלון? למסר נוסף מהפרשה חייג:

0733-578-562 שאלוה 2

יצפייה חפשי בקול הלשון את

הרב מנחם ריביץ



פחד מאות

מה באמת הפחיד את פרעה?

